

ISKU DIIWAANGELINTA KULLIYADA

CUTUBKAN:

GAADHIDA GO'AANKAAGA

U WAREEGIDA KULLIYADA

WAXA LA FILAYO XILIGAAGA HORE

ILAHA KULIYADA EE AAD U BAAHANTAHAY INAAD ISTICMAAHSO

ISKU DIIWAANGELINTA KULLIYADA: GAADHIDA GO AANKAAGA

Waxaad soo gudbisay codsiyadaada **kulliyada** oo hadda sugida ciyaartu way bilaabantaa. Tani waxay qaadan kasta meel kasta laga bilaabo bilaa ilaa dhowr bilood, iyaddoo ku xidhan nooca dugsiga. Kulliyaduhu suuragal ahaan waxay la xidhiidhi doonaan go'aankooda dhexda iimaylka, boostada ama madashooda onlaynka ah. Ha ilaabin inaad ka hubiso qaaxda qaabilada kulliyada haddii aad hayso su'aalo.

WAXAAN GO'AAN KA HELAY KULLIYADA, MACNAHEEDU WAA MAXAY?

La aqblay – Waa lagu aqbalay. Hambalyo!

Liiska sugiga – Laguma diidin lagumana aqbalin. Kulliyadu waxay sugaysaa inay aragto int ay tahaya rdayda aqbali doona deeqdooda si loo go'aamiyo, haddii ay hadhay meel dheeraad ahi.

La diiday – Laguma aqblain. Ka feker sahaminta doorashooyinka kale ee kulliyada.

Go'aminta waxay tahay kulliyada la tegyaa way adkaan kartaa, laakiin helida dugsiga saxda ah ee aad leedahay, waxay kaa caawun kartaa guul iyo qalanjebin. Kala hadal la taliyahaaga dugsiga sare wax ku saabsan doorashooyinka.

* HA ILAABIN:

Marka aad gaadhay go'amadaadii kulliyada, waa inaad **ku wargelisaa kulliyada addoo xaqiijinaya diiwaangelintaada**. Wax badan 4-sano kulliyadaha muddada ay dhacaysaa waa Maayo 1.

WANAAGSAN IN LA OGAADO: Tani waa mid ka mid ah go'aanada ugu wayn ee aad samayn lahayd noloshada. **Inaad qaadato wakhti aadkaga fekerto** waxa ay kulliyad kasta bixinayso. Ha ka baqan inaad rayi ka hesho xubnaha qoyskaaga, macalimiinta ama barayaasha.

SIDEEN ISKU BARBAR DHIGAA KULLIYADAHA?

Dhaqaalaha:

Ka feker inta uu leeyahay kharashka soo xaadirka ay daboolayaan **deeqaha** iyo **deeqaha waxbarasho**.

Ka feker sida adiga iyo qoyskaagu aad u dabooli doontaa gol daloolda qarashka waxabarashadaada kulliyada oo dhan.

Tacliinta:

Hubi haddii maadada xooga la saarayo **tacliinta** aad xiisaynaysaa laga geli karo kulliyada. Ka feker noocyada **taageerada tacliinta** la heli karo (tusaale, xarunta qoraalka, waxbarida xisaabta, adeegyada naafada, iwm).

Bulshadda:

Go'aan ka gaadh haddii kulliyadu ay tahay mid si wanaagsan ugu habboon bulshadda iyo dhaqanka (tusaale, kala duwanaanshaha, kooxaha ardayda, fursaddah waxbarida, iwm).

Ka feker nooca deegaanka aad jeceshahay (u dhow guriga, wayn, banaanka kulliyada, goob miyi ah, iwm).

MAARSO:
FASALKA 12

ISKU DIIWAANGELINTA KULLIYADA: U WAREEGIDA KULLIYADA

Waxaa lagu aqbalay kulliyada aad jeclaan lahayd inaad dhigato, laakiin tallaabooyin badan ayaa la qaadayaa ka hor inta aanad bilaabin fasalda.

TALLAABOYINKA 4-SANDO KULLIYADAHA:

1. Bixi kharashkaaga xaqiijinta ardayga cusub/diwaangelinta.

Haddii aanad awoodin inaad bixiso **kharashka**, la xidhiidh **xafiiskaaga qaabilaada** oo waydii inay dib u dhigaan deebaajigaaga.

2. Ka codso **qoraalada buundooyinka rasmiga ah** dugsigaagii sare iyo kulliyad kasta oo aad buundooyin ka heshay. U dir qoraalada buundooyinka kulliyadaada sida ugu dhakhsaha badan ee u dambaysa darajooyinka waa la soo geliyay.

TALLAABOYINKA 2-SANDO KULLIYADAHA:

1. **Gudbi** wixii ah foomamka iyo **kaalmada dhaqaale ee kale ee la codsaday** muddada loo qabtay.

2. **Dhamaystir** tallaabooyinka meelaynta xisaabta iyo **Ingiriisiga** ee kulliyadaada.

GURIYAYNTA

Guriyanta jaamacada waxaa ku jiri kara hoolalka la dego, qaybaha dabaqyada ama guryaha. Codsii inaad xarunta (xaramka) jaamaca ku noolaado oo hubso inaad bixiso deebaajiga guriyayntaada muddada loo qabto. La xidhiidh xafiiska guriyaynta wixii ah su'aalo kasta.

Guriyaynta jaamacada ka baxsan doorashooyinka waxa ku jira ku noolaanshaha guriga, kiraysashada qayb dabaq ah/guri ama ku noolaanta guryaha walaalnimada iyo hablaha wada dega.

MAXAAN U BAAHANAHAY INAAN SAMEEYO KA HOR INTA AANAD BILAABIN KULLIYADA?

- Xaqiiji aqbaladaada** addoo soo gudbinaya caddayntaada diwaangelinta iyo deebaajigada Maayo 1 ama muddada ay u qabatay kulliyadaadu.
- Aqbal** **abaalmarintaada kaalmada dhaqaale.**
- Qorshayso** **taladaada** iyo **tababarka** ballamaha.
- Codsashada guriyaynta** haddii aad dooranayso inaad ku noolaato **aaga jaamacada.**
- Soo gudbi diwaanadaada tallaalka.** Ka hel diwaanadan dhakhtarkaaga ama dugsiga degmadda.
- Haddii aad u qalanto, **ku biir barnaamijyada taageerada ardayga** (waa loola jeedaa TRIO, EOP, CAMP) kaa caawin doona **la talinta tacliinta**, kharashka waxbarashada, kaalmada dhaqaale, iwm.
- Isku diwaan geli fasalada.**

WANAAGSAN IN LA OGAADO:

Haddii aad ku jirto kulliyada bulshadda ama farasamada oo 2 sano ah oo aad qorshaynayso kulliyad 4 sano ah mustaqbalka, la hadal la taliyahaaga wax ku saabsan koorsooyinka la qaadanayo. **Dhammaan duruusta 2-da sano uma wada wareegaan kulliyadaha 4-ta sano ah.**

MAXAY TAHAY JIHAYNTU?

Kuuliyadaha badankoodu waxay u baahanyihiin ardayda cusub inay soo xaadiraan tababarka jihaynta, halka ay ku bartaan wax ku saabsan **xarunta kulliyada** goobaha, isku diwaangelinta fasalada iyo la kullanka filka. Qaar ka mid ah jihaynta kulliyadaha waa qof ahaan kuwa kalana waa onlayn. U kaalay qof ahaan tababarka jihaynta haddii aad karto! Waxaa lagugu marti qaadi karaa inaad soo xaadirta barnaamijka wareejinta xagaaga ee xooga saaraya u diyaar garayntaada saddexdaada bilow ee u horeeya.

ABRIIL: FASALKA 12

ISKU DIIWAANGELINTA KULLIYADA: WAXA AAD FILAYSO XILIGAAGA WAXBARASHO EE KOOWAAD

Beddelku waxa uu aad uga duwanyahay dugsiga sare qaabab badan. Waa muhiim in la ogaado waxa la filayo, markaas waxaad noqon kartaa mid guuleh.

MAXAY TAHAY INAAN WAXAAN SAMEEYAA MARKA KOOWAAD?

Hel cunto, guri, gaadiid, xarumo caafimaad, caafimaadka dhimirka iyo goobaha jidh dhisnaanta ee goobta waxbarashadda.

Baro halka aad ka heli karto taageero waxbarasho oo samee kooxo waxbarasho.

Baro ardayda fasalkaaga. Fasaladu way yaraan karaan (30 qof) ama ka wayn (500 qof) iyaddoo ku xidhan kulliyadaada. Waxaad kula kulmi doonyaa dad badan oo cusub dhexda fasalada, dhacdooyinka iyo naadiyada, waad ku xidhmi kartaa oo waxaad noqon kartaa qayb bulshadda ah.

Saadad kasta oo aad ku qaadato fasalka, waa inaad ku qaadataa ugu yaraan labba saacadood oo shaqada waxbarashada ah.

WANAAGSAN IN LA OGAADO:

Weligaa ha ka baqan inaad caawimo waydiisato – marka la shakiyo, la xidhiidh!

Kulliyadu waxay noqon kartaa wakhti ka mid ah wakhtiga ugu wanaagsan noloshada, laakiin waxay sidoo kale noqon kartaa mid aad u adag. Xusuus sababta aad doonayso inaad kulliyada u tagto. Tani waxay kaa caawin doontaa inaad ku dhiiranaato inaad dhammayso **digriigaaga**.

TAG MID KASTA OO TILMAAMAHA MIISAANIYADA AH?

Buuggaagta iyo qoraalada waa qaali. **libso ama lacag ku amaanyso** si aad lacag u kaydiso; qababka korontada sidoo kale waa la heli karaa.

Jar kharashka maalinlaha ah ee aan lama huraanka ahayn (dibad ka soo cunida, bunka subaxda, baabuur dhigashada q aybta kulliyada, iwm).

Samee **miisaaniyada saddex bilood ah ama simisyar ah** ooku dhegenow!

SIDEEN WAKHTIGAYAGA UGA FAA'IIDAYSTAA?

Fasalada qaarkood waxay kulmaan maalin kasta iyo qaarna hal mar todobaadkii. Waxay bilaabaan goor hore sida 8 subaxnimo iyo goor dambe sida 8 habeenimo. **Samee jadwalka fasalka adiga kugu habboon.** Gasaladu way ku kala duwanaan karaan dhismayaasha ku yaala goobta jaamacada. Sii naftaada wakhti kugu filan si aad u gaadho.

Ka raadso caawmwimo saaxiibada, barayaasha ama goobaha xaramka ama **borofasoorada** muddada **saacadaha xafiiska**.

Kulliyada waxaad haysaa **xoriyad badan** jadwalkaaga, oo qofka kuuma sheegayo halka aad u baahantahay inaad joogto ama marka. Waxaad isku mar ka hawshoon fasalada, hawalaha bulshadda, saaxiibada, dhaqaalaha iyo laga yaabaa xataa xaalad cusub oo noloshada ah ama shaqo. **Ku maamul wakhtigaaga adoo dheeli tiraya shaqadaa guri iyo xiisaha gaarka ah.**

MAAYO: FASALKA 12

ISKU DIIWAANGELINTA KULLIYADA: ILAHA KULLIYADA EE AAD U BAAHANTAHAY INAAD ISTICMAAHSO

Kulliyadaha waxay bixin karaan ila badan si ay kuu caawiyaan adigu inaad noqoto mid guulaysta. Dhammaan waxa ku jira **kharashkaaga waxbarashada** iyo **kharashyada**, markaas isticmaal iyaga!

XAGEEN U DOONTAA TAAGEERADA TACLIINTA?

La talinta kulliyadaha: Waxa uu caawiyaa fahanka nidaamyada tacliinta kulliyada, doorashada iyo codsiga **maadaha ahmiyada la saaro** iyo helida **ilaha** goobta jaamacada.

Maktabadaha: Waxa uu bixiyaa meelo waxbarasho oo kala duwan halkaas oo aad ka heli karto caawimada cilmi baadhida iyo la shaqaynta kuwa kale.

Xarumaha waxbarida gaarka ah: Waxay caawimo ka bixisaa maadooyinka sida qoraalka iyo xisaabta ee filkaaga.

Saacadaha shaqada: Wakhtiyada marka **barofosooradaadu** la hgele karo inay ka jawaabaan su'aalaha aad hayso ee ku saabsan fasalka.

XAGEEN KA HELI KARAA TAAGEERO LA GAARYEELAY?

Xarunta mihnada: Waxay ku siisaa la talinta mihnada iyo caawimada horumarinta khibrado shaqo, qoraalka faahfaahinta shaqo doonimadaada iyo u diyaar garowga waraysiga shaqada.

Xarunta Kala duwaanshaha/dhaqanada badan: Meesha ardayda midabka iyo bulshooyinka kale si loo helo taageerada bulshadda iyo dareenka oo waxay dareemaan badbaado si loo muujiyo fikradahooda iyo khibradaha.

Adeegyada la talinta: Waxay adiga ku siisaa la talinta qarsoodiga ah iyo taageerada caafimaadka masxkada.

Ilaaha naafada: Waxay siisaa habbaynta macquulka ee tacliinta ardayda u qalanta.

Macluumaadka teknoolajiga (IT): Waxay bixisaa adeegyada teknoolajiga ka duwan oo waa meesha ugu horaysa ee codsiyada la xidhiidha teknoolajiga goobta jaamacada.

Adeegyada ruug cadaaga: Waxay u shaqaysaa sidii isku xidhaha Waaxda Arrimaha Ruug cadaaga oo waxay caawisaa wareegida dadkii ciidaha hore ahaan jiray ee ka wareegaya ciidanka ilaa nolosha tacliinta.

KAALMADA DAHQAAALAHA IYO TAAGEERADA DEEQDA WAXBARASHO?

Xafiiska kaalmada dhaqaale: Waxa uu kaa caawiyaa inaad fahanto **kaalmada dhaqaale** abaal marinta oo waxa uu bixiyaa macluumaadka ku saabsan ilaha maalgelinta dheeraadka ah oo waxa uu kaa caawiyaa inaad raadiso oo codsato **deeqaha waxbarashadda**.

HALKEEN KARAA ANIGU INAAN KA QAYB QAATO?

Ururka ardayda: Waxa uu bixiyaa meelo, dhacdooyinka, kooxaha waxbarasho iyo deegaan raaxo leh halka aad ku xidhmi karto kulliyada bulshadda.

Nolosha ardayga: Waxay bixisaa fursado badan oo goobta jaamacada ah.

Xafiiska waxbarashadda dibada: Waxay siisaa khibrado safar caalami ah oo macni buuxa leh buundada kulliyada.

Xarunta raaxaysiga iyo barnaamijyada: Kulliyado badan waxay leeyihiin jiimka, garoomada ciyaaraha, fasalada jidh dhiska ama naadiyada ciyaaraha.

MAAYO: FASALKA 12